

ДІЛА УКР. БІЛОГВАРДІЙЩИНИ.

Українська білогвардійщина має не тільки будні, а й свята, не тільки малі, а й "великі" події. Правда, великі вони саме в масштабі емігрантському і дуже мізерні своїм реальним значенням. Але кожне має своє мірило. Отже, і українська білогвардійщина має свій куценький масштаб, яким визнається мале й велике, будні й свята.

Будні — це собі тихеньке, непомітне видіння по коридорах польської охорони, військових штабів, а то й на недавно утворених із ласки польського уряду посадах спеціально для петлюрівців, по кооперативах та земельних організаціях. Правда і ці установи своїми цілями не дуже риняться від польських шпигунських організацій: принаймні, петлюрівці і тут й там поставлені для тої самої ролі.

Ще мають діло петлюрівці, і то ретельно, з церковними справами. Дарма, що серед них є колишні соціалісти, проте церковники вони завзяті, і це не дивно. Вони добре знають, де шукати підтримки. Петлюрівська емігрантщина найбільше надії покладає на найреакційнішу та на найлицемірнішу силу. А така є якраз церква. Навколо церкви в Польщі поряється день-у-день жменька петлюрівців. Отже, і це є щоденна, а тому до певної міри, буденна робота. Але ж будні набридають... тим більше, що будні не дуже та сприяють рекламі А без реклами і нема належного престижу, і не можна підтримати марки поважних агентів міжнародного імперіалізму. Та за це ж поки насамперед і дбають, — це ж головна їх мета... Тим-то петлюрівці дуже люблять урочистість.

З кожної першої-ліпшої нагоди петлюрівці користуються до того, щоб створити якусь подію... Надрукував як "отаман" Левицький яку статтю, зараз-же зчиняється великий галас. Нічого вже казати за таку подію, як лист Левицького до афганського падишаха перед його подорожжю до СРСР. Цей лист, дарма, що афганський падишах і не відповів на нього, петлюрівці трактували мало не як міжнародну подію. Подія є кожний виступ генерала Сальського про "майбутню воєнну славу" петлюрівців, подія є кожні збори емігрантської колонії, кожний молебень і кожна пахіда. І найвищих розмірів доходить емігрантська реклама, коли на ті чи ті петлюрівські збори завітає якийсь польський урядовець. Тут уже нема краю радощам петлюрівців. Хамська вдача цих "самотійників" дістає найвищу солоду, найбільше задоволення...

Тепер можна уявити собі радість петлюрівців, коли на зборах з приводу роковин смерті Петлюри, як побіждляють нам із Варшави, були

присутні представники польської військової й цивільної влади, й навіть військовий комендант Варшави й варшавський староста. Будьте певні, що петлюрівці зуміють про це розповісти, власне, прокурми на цілий світ. Що-права, до них мало хто прислухається, але ж яка вітха для петлюрівської "громади" в Польщі! Взагалі петлюрівцям "щастить". Бо ж хіба багато треба цим дрібненьким створінням для щастя? Що для них щастя? Кілька субсидій і кілька ласкавих панських слів і досить. Те, що їх ненавидять українські маси, аж до того, що навіть такі реакціонери, як ундіви, примушені одмежуватися від петлюрівців, це їх мало турбує; аби пани були вдоволені.

Тимчасом петлюрівці останніми часами спробували бути набути собі й громадський кабінет, шукаючи підтримки в недавно утвореній новій політичній групі під назвою "Українська Національно-Радикальна Партия". На чолі цієї партії стоїть Донцов. Отже, з цього не важко зрозуміти, що це утворилася українська фашистська партія. Правда, в цій партії, як лише саме "Діло", об'єднано аж... 16 осіб. Та хіба багато треба петлюрівцям? Як не ж, а нова партія... Правда, Донцов до недавнього часу виступав геть проти всіх, зокрема проти петлюрівців. Мовляв, петлюрівці занадто великі демократи. Та до того орієнтуються на Польщу, а ось Донцов за "цілковиту незалежність" і в той-же час за монархізм. Але ці твердження Донцова давно вже загубили всякий сенс, бо Донцов добре здає собі звіт, що петлюрівцям не чужий монархізм, що їм взагалі все байдуже, аби тільки допомогти імперіалістам знищити Радянську Україну, а петлюрівці добре знають, що Донцов хоч і галасує за незалежність, підтримає всяких імперіалістів в боротьбі з Радянською Україною. Тим-то спільна мова здавна є в групі Донцова й петлюрівської емігранції. Отже, і не дивно, що так радісно петлюрівці поставилися до повідомлення про утворення дощовської партії.

Навіть більше, петлюрівці накиннулися на "Діло" за те, що воно наважилось критикувати цю партію. "Діло", звісно, не може визнати партію Донцова хоч би тому, що ундіви ще не можуть здати в архів демократичну зброю. Хоч вони й контр-революціонери, але ж отвертий фашизм на Західній Україні не має ще успіху не тільки серед української дрібної буржуазії, а й серед певної частини буржуазії. Тому тактика УНДО зовсім інша, ніж у Донцова. Тому "Діло" виступило проти Донцова. Воно навіть знало справу про те, що виключне панування Донцова й групи фашистських маньків, у "Літе-

ратури-Науковому Віснику" спричинилося до того, що "Українське громадянство" лишилося без літературного журналу й тому закликає утворити новий журнал.

Ось на цей виступ "Діла" й накиннулися петлюрівці. Для петлюрівців утворення нової партії з якихось 16 осіб це є велика подія. Правда, ця партія поки-що навіть серед буржуазії не матиме великого успіху. Але петлюрівці чують, що до їхнього "полюку" авантюриків дехто прибуває, і цього для них досить.

Які будні, такі й свята, які малі — такі й великі діла української білогвардійщини.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ПОЛЬОВІ РОБОТИ ГЕОЛОГІЧНОГО КАБІНЕТУ.

Цього літа геологічний кабінет Української Академії Наук провадитиме такі польові роботи:

Акад. П. А. Тутківський робитиме палеонтологічні розкопки трешинної фавни ссавіч біля села Гребінники на Херсонщині.

Григорій інж. Полонський має дослідити ознаки копальних пустель в крейдових мерелях району ст. Амвросіївка (Сталіньського округу).

Григорій інж. П. І. Василенко досліджуватиме родовища бурштину Криворізького округу та манганові рудники Нікопольського району, тієї ж округи.

Цими роботами наступного літа польову працю кабінету буде обмежено через брак більших асигнувань.

ВИДОБУТОК ВИСОКОСОРТНОЇ РУДИ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ В ДВА РАЗИ.

Швидкий розвиток металургічного виробництва "ставит" перед рудною промисловістю завдання з року в рік збільшувати виробничі можливості. Рівнюючи з 25 роком виробництва залізної руди торік збільшено на 50%, в цьому році біля 80% і в наступному році перебільшається поширити його на 105%.

Виробничу програму перебільшає збільшення в два рази й одночасно зменшення руди видобутку високосортної руди третього сорту в 2,5 рази.

Трест взяв рішучий курс на концентрацію свого виробництва, проводячи реконструкцію та механізацію старих рудень. Дрібні рудні працюватимуть і на далі, але відграватимуть роль лише допоміжну поки буде закінчено повну реконструкцію й концентрацію виробництва.

На капітальні роботи перебільшається асигнувати біля 24,000,000 карб. Трест гадає встановити все імпортне устаткування, що вже прибуло на рудні, почати підготовчі роботи на деяких руднях для даль-

шого розгортання виробництва в 1930 році. Деяку частину устаткування трестові доведеться купити додатково. В наступному році, не пізніше жовтня, передбачається закінчити нову електричну станцію, що забезпечить електроенергією всі потреби рудень.

НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ ТОВАРИСТВО.

При київській філії українського науково-технічного товариства організовано хемічно-технологічну секцію, яка має на меті: вивчати хемічну промисловість У.С.Р., всіляко допомагати роботі членів товариства й популяризувати серед людности хемічно-технічне знання. Секція має притягти до роботи широку кола робітників технічно-хемічної промисловости і мусить стати осередком наукової хемічно-технологічної роботи. Найближчого часу секція улаштує цикл популярних лекцій на популярні й спеціально наукові теми.

Крім того, секція має організувати спеціальні курси для хеміків, технологів, складати підручники й книжки з різних галузей технічної промисловости і скликати наради та консультації в цій справі, то-що. Секція має організувати також спеціальну бібліотеку і скласти бібліографічний показник спеціальної книжкової й журнальної літератури, що є по різних бібліотеках Києва. Секція матиме свій друкований орган.

"АКАДЕМІЯ".

Київський художній інститут готує матеріали до першого числа мистецького журналу, що його видаватиме інститут під назвою "Академія".

УНДІВЦІ ПРОГНАЛИ 500 УЧНІВ-УКРАЇНЦІВ.

Вже давно Польща встановила в себе народове свято день 3 мая, в пам'ять своєї паперової конституції. І цього року саме на 3 мая зайшов такий випадок: в Станиславові, в українській державній гімназії відказалися учні з 5, 6, 7, 8 класів йти на парад 3-го мая. Тоді директор зі своїми професорами зробили конференцію і вирішили одногласно: класи розв'язати і до пів тисячки учнів прогнати зі школи за те, що не прийшли на польське свято. Це рішення подало до польської шкільної кураторії у Львові і вона його затвердила. Вищі класи гімназії розв'язано, учнів до 500 прогнано. Замітати треба, що директор і професори гімназії є ундіви.

Справа опинилася в польському союзі. Ундістка поська Мілена Рудницька порушила розв'язання станиславської гімназії в союзі 6 червня. Йй відповів польський міністер освіти др. Червінський так:

"Гімназію закрав вчительський збір, який складається зі

самих Українців — а в обивательському комітеті святкування 3-го мая засідає теж директор тої гімназії. Держ — Українець" (ундіст).

Далі відповідає ще ундівський посол, польська посолка з блоку "1" Яворська, яка каже: "Вина тут до сторони директора і вчителів гімназії, які не мали відваги взяти відповідальности на себе, та представити шкільній польській владі недоцільність примусового втягування молоді до дефіляди на 3 мая".

Тоді другий ундівський посол Струтинський виступає й бере в оборону своїх партійців-професорів з директором. Кажє: "вчительський збір з управлінням був переконаний, боявся, щоб не феферосили їх на захід і він тому заасигнував замкненням клас..."

І на що мають Польки нищити українські школи, коли їх винищують самі ундіви.

Ю. Я. ДРОБЕЙ ПОВЕРНУВ З ЄВРОПИ.

Цими днями переїздив через Вінніпег до Едмонтону в дорожжю з Європи Юрій Я. Дробей, урядник корабельної Гвайт Стар Лінії. Ю. Я. Дробей їздив з екскурсією до Радянського Союзу й інших країн Європи.

В розмові з представником нашої преси Ю. Я. Дробей сказав, що екскурсія була успішна, всі пасажери були вдоволені, як-також погода на морі була гарна. До Радянського Союзу з Канади поїхало коло 30 адвокатів і докторів та людей інших професій, переважно з Монреалю і зі сходу Канади взагалі. До Москви прибула також дуже численна екскурсія із Зауочних Держав, пось коло 300 осіб.

Гвайт Стар Лінія, сказав Ю. Я. Дробей, організує зимову екскурсію до Радянських Республік а також до Галичини й Буковини, яка вийде з Галіфаксу 9 грудня 1928 року великим кораблем "Лапланд" під особистим провідом Дробей, який поїде з екскурсантами на місце. Ціна шифкарти на цю поїздку буде найтанцюю, як до цього часу і багато буде в спромозі скористати з неї. Ю. Я. Дробей радить, щоб ті, які хотіли-б прилучитися до цієї екскурсії, подавалися за паспорти як найскорше, бо наприклад горожанин Польщі мусить чекати на паспорт найменше три місяці. Так само й горожанин Радянського Союзу. Найкраще в цій випадку канадійським та румунським горожанам, бо вони дістають паспорти в протягу пару тижнів.

Хто з інтересованих бажав би засягнути в цій справі інформації, або в справі спровадження своїх крехів із старого краю до Канади, хай йше на адресу:

Geo. J. Drobey, White Star Line Canadian Service, 10275 — 101 St., Edmonton, Alta.

В ГАЛИЧИНІ ЛЮТУЄ ГОЛОД.

Українські працюючі переживають зараз страшні часи, які нагадують голодовий рік 1925. Зимове збіжжя жито і пшеницю знищила студія і сильні морози. Ярина від зливних дощів й зима червоніє то жовтіє. Бараболя гине, її не видно між бур'янами. Перед населенням стоїть марево страшної голодової смерті. В Остріжці, мостиського повіту, є вже кілька випадків опухлення від голоду. Вулицями ходять люди з блідими лицами, запалими очима, синіми устами, а малі діти так і без вечері лягають спати, бо нічого попоїсти. Збіжжя дороге а селяни не мають за що купувати.

Товариші! Приєднуйте нових передплатників для "Українських Робітничих Вістей"!

ПРИХОДІТЬ ДИВИТИСЯ НА ФІЛЬМУ "ТАРАС ШЕВЧЕНКО"!

В МУС ДЖО, САСК. — Фільма буде показана в Українськмі Робітничім Домі: в п'ятницю, 20. липня перша частина, а в суботу, 21. липня друга частина. Ціни тикетів: для дорослих 35 ц., а для дітей 10 ц. Початок точно в годині 8.15 вечером.

В РІДЖАРИНА, САСК. — Фільма буде показана в Роз Театрі при розі вулиць Роз і Одинайфюта євно в неділю, 22. липня. Початок вистави першої частини в годині 2.30 по полудні, а початок вистави другої частини в годині 8. вечером. Вступ за запрошенням.

В БРЕНДОН, МАН. — Фільма буде показана в бувшій Публичній Школі на семій вулиці Норт: в понеділок, 23. липня перша частина, а у вівторок, 24. липня друга частина. Ціни тикетів: для дорослих 35 ц., а для дітей 10 ц. Початок точно в годині 8.15 вечером.

В ПОРТЕДЖ ЛА ПРЕЙРІ, МАН. — Фільма буде показана в Українськмі Робітничім Домі: в середу, 25. липня перша частина, а в четвер, 26. липня друга частина. Ціни тикетів: для дорослих 35 ц., а для дітей 10 ц. Початок в годині 8.15 вечером.

У ВЕСТ СЕЛКІРК, МАН. — Фільма буде показана в Роял Театрі при головній вулиці в понеділок, 30. липня. Ціни тикетів: для дорослих 75 ц., а для дітей 25 ц. Початок точно в годині 7. вечером.

ПРИХОДІТЬ ГРОМАДНО!

ЗАМОВЛЯЙТЕ НАЙНОВІШІ КНИЖКИ!

Щойно вишла з друку накладом Робітничо-Фармерського Видавничого Товариства дуже цікава книжка Ол. Дорошкевича п. н.

ІВАН ФРАНКО

ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ І ТВОРЧОСТІ.

Одна з найкращих книжок про І. Франка, добре надається для познайомлення з творчістю й діяльністю великого українського письменника. Добра для гуртових читань в організації. Ціна примірника 25 центів. Для гуртових замовлень велика знижка. Всі кольпортери наших організацій повинні мати цю книжку.

Отримано обмежену кількість гарної й повчальної та прекрасно ілюстрованої книжки п. н.

СВІТ, ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО.

Формат книжки такий, що дає змогу кожному робітничові взяти її з собою куди-б він не йшов чи їхав до роботи. Книжка популярна й надається для гуртового читання.

ЦІНА БРОШУРОВАНОЇ 25 ц.

ЦІНА В ПОЛІТІЙНИХ ОПРАВИ 35 ц.

Опусту на цій книжці не дається. Коли хочете її мати — замовляйте вчасно, бо отримано ограничену кількість примірників. Замовлення разом з гроши засилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard & McGregor Sts., — — Winnipeg, Man.

ДЖЕК ЛОНДОН.

ШЛЯХОМ ПОЛЯРНОГО СОНЦЯ

(Продовження.)

"Малювання — це шматки, уривки з життя", сказав я. "Ми змальовуємо життя так, як ми його бачимо. Наприклад, Чарлі, ось ви йдете шляхом. На дворі ніч. Ви бачите хату, у вікні світяться. Кризь це вікно ви подивилися із хвилину або зо дві, шось побачили і пішли собі далі своєю дорогою. Може, ви вгледіли чоловіка, що писав листа. Ви бачили шось, що не мало початку чи кінця. Нічого не трапилось. Це був знов таки шматок життя. Ви потім пригадали його. І воно складається на малюнок у вашій згадці. А вікно — рямця до того малюнку".

Я бачив, що він зацікавився, і знав, що поки я говорив, він дивився кризь вікно й уважав собі людину, що пише листа.

"Есть один малюнок, що його зробили ви, то це я розумію", сказав він. "Це — правдивий малюнок. В йому великий зміст. Він у вашій хаті в Давсоні. Люди грають у фаро. Це не аби-яка гра. Вона має кінець".

"Звідку ви знаєте, що гра кінчається?" перепитав я схвильовано. Бо тут мій твір розглядав безсторонний суддя, що знав саме лиш життя, але не знався на мистецтві; він був справжнім знавцем дійсности. До того я

дуже пишався саме цією роботою. Я назвав її "Останнє коло" і був певний, що це один з найкращих моїх творів.

Сітка Чарлі пояснив.

"На столі немає золота. Люди грають на марки. Це означає, що гра от-от скінчиться. Один чоловік грає на жовті марки, — може одна жовта марка варту тисячу доларів, може дві. Другий грає на червоні марки. Може вони по п'ятьсот або по тисячі доларів. Це дуже завзята гра. Кожний грає на великі гроші, на всі. Звідки я це знаю? Ви змалювали банкіра трохи зчервонілим (мені стало приємно). Грача ви змалювали на стільці нахиленим вперед. Чому він перехилився наперед? Чому лице в його таке надто спокійне? Чому його очі так дуже блищать? Чому в банкіра трохи зчервоніле лице? Чому всі чоловіки такі надто спокійні? — Чоловік з жовтими марками? Чоловік з білими марками? Чоловік з червоними марками? Чому ніхто не говорить? Бо йдеться про велику силу грошей. — Бо обходить останнє коло".

"Як ви знаєте, що останнє?" спитав я.

"Король вкрито марками, а сімку розкрито", відповів він. "Ніхто не грає іншими картами. Всі інші карти повиходили. Усі мають одну гадку. Кожний бажає, щоб король програє, а виграла сімка. Може, банк програє двайцять тисяч доларів, може програє. Таке малювання я розумію".

"А все-ж таки ви не знаєте кінця!" скрикнув я переможно. "Це останнє коло, але ще

карти не вишли. І на малюнку вони такі й не вийдуть. Ніхто й ніколи не довідається, хто програє, а хто програє".

"І люди сидитимуть так і не балакатимуть", мовив він, і здивування та страх перебігли йому обличчя. "І грач нахилиється наперед, а кров червонитиме лице банкірові: от дивна річ! Завжди вони так сидитимуть, а карти не випадуť ніколи".

"Це малювання", сказав я. "Це життя. Ви бачили самі шось подібне до того".

Він глянув на мене, поміркував, тоді сказав, дуже помалу.

"Так. Як ви кажете — тут немає кінця. Ніколи ніхто не знатиме кінця. Проте це правда. Я таке бачив. Це — життя".

Він довго мовчки палив люльку, обмірковуючи психологію білої людини й шукаючи потвердження її в житті. Він разів кілька похитав головою і шось пробурмотів раз і вдруге. Тоді, вибрав попіл з своєї люльки, старанно її набив знову, помовчав замислений і знов запалив її.

"Отже я багато бачив малюнків життя", почав він, — "але малюнків не малювання, а на свої очі виданих. Я дивився на їх наче кризь вікно на того чоловіка, що пише листа. Я бачив багато шматків життя, без початку, без кінця, без їх розуміння".

Раптом, змінив він позу, обернувшись на мене свої очі й замислено дивився на мене.

"Чуйте", обізвася він, "ви маляр. Як би ви намалювали те, що я бачив, картину без

початку, а кінця її я не розумію. Уривок життя з північним-сйвом замість свічок та алякськихми сігнами замість рямців".

"Канва широка", пробурмотів я.

Та він не вважав на мене, бо образ, що сплив йому в уяві став перед очима, і він тільки його й бачив.

"Багато назв знайшлося би для цієї картини", сказав він. "Одначе, що в ній багато марних сонців, я назвав би її "Шлях полярного сонця". Це було давно, сім років тому, в кінці дев'яносто сьомого року, що я вперше побачив цю жінку... На озері Ліндерман я мав човна, дуже доброго пітборвського човна. Я лив Чікдутьською протокою до Лавсона з двома тисячами листів. Я був листюшою. Цієї пори кожне поривається до Клондайку. Багато народу в дорожжю. Багато хто рубає дерево й робить човни. Вода — вже остання, сніг у повітрі, сніг на землі, на озері лід, на річці лід у чорторях. Шодня більше снігу, більше криги. Може, через день, або через три дні, може через шість день, що-дня, річка може замерзнути, тоді води вже не буде, все вкритється кригою, ходити треба пішки, а до Лавсона шістьсот миль, — довго йти.

(Далі буде.)

* В особливих обставинах на Півночі виникає яскраве дивне атмосферичне явище, коли з'являються кілька сонців на небі, температура стоїть надзвичайно низько, а повітря розіржується до тої міри, що людей опадє смертельна дримота.

ОБІЗДКА ЕДМОНТОНСЬКОЇ МАНДОЛІНОВОЇ ОРКЕСТРИ.

Подіємо до відомої всім українським робітникам у полудневій Лабетті Б. К., що Провіном ТУРФДіа висладе едмонтонську мандолінову оркестру на концертну об'їзду, яка дасть ряд гарних концертів і українських народних танців у інших наведених місцевостях. З оркестром іде організатор т. А. Войтшин.

Колмен, Алта., в суботу 21. липня а год. 8.30 вечером в Українськмі Робітничім Домі.

Гальвест, Алта., в понеділок 23. липня в год. 8.30 вечером в "Юніонній Салі".

Фері, Б. К., в середу 25. липня в год. 8.30 вечером в місцевім театрі. Кемп, Алта., в п'ятницю 27. липня в год. 8.30 вечером у місцевім театрі.

Всі близькі місцевості від тих, які згадані в оголошенні, коли бажать мати мандолінову оркестру в себе, нехай пишуть до Провіном ТУРФДіа, 10628 — 96 вул. Едмонтон, Алта.

З товаришським привітом, О. Шидловський, О. Жукевич, голова секр.-скарбник.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісти"!